

та інші, які порушили норми цього Закону чи інших нормативних правових актів України у сфері державного оборонного замовлення, можуть бути притягнутими до дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності згідно до вимог чинного законодавства».

2) Додати статтю 423 КК частиною четвертою, яку викласти у наступній редакції «Незаконне використання військовою службовою особою фінансових ресурсів, визначення видів та обсягів продукції, робіт і послуг, укладення з виконавцями державних контрактів на постачання (закупівлю) продукції, робіт і послуг, якщо такі діяння спричинили істотну шкоду».

Список бібліографічних посилань

1. Про державне оборонне замовлення : Закон України від 03.03.1999 № 464-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/464-14> (дата звернення: 05.09.2019).

2. Громадськість пропонує Зеленському зробити державне оборонне замовлення більш відкритим // Радіо свобода : сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-hromadskist-zelenskyi/30008325.html> (дата звернення: 05.09.2019).

3. За критеріями визначення ефективності управління Мініборони отримало оцінку «незадовільно» – Рахункова палата // Рахункова палата : офіц. сайт. URL: <https://rp.gov.ua/PressCenter /News/?id=85> (дата звернення: 05.09.2019).

Одержано 21.09.2019

УДК 343.9:328.185

Олег Володимирович НОВІКОВ,

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків),

науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень

Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності

імені академіка В. В. Сташиса

Національної академії правових наук України (м. Харків)

ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОПОМАГАЮТЬ У СПРАВІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: ДО ПИТАННЯ ПРО УКРАЇНСЬКІЙ ДОСВІД

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІТ) вже давно почали використовуватися майже в усіх сферах суспільного життя. Не минули вони й сферу запобігання та протидії корупції.

Впровадження досягнень галузі ІТ у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування підвищує рівень прозорості та відкритості публічного управління, усуває значну кількість корупційних ризиків, оптимізує роботу посадових та службових осіб цих органів, прискорює процеси надання адміністративних послуг, зменшує необхідність безпосереднього контакту з бюрократичним апаратом. Окрім цього, використання ІТ підвищує ефективність превентивних антикорупційних механізмів, а також забезпечує правоохоронні органи необхідними інструментами для виявлення корупційних правопорушень та викриття корупційних схем, чим безпосереднє сприяє виконанню покладених на них функцій.

Слід зазначити, що наразі в Україні вже ведеться активна робота щодо впровадження антикорупційних ІТ у сферу державного управління. Можливо найбільшим антикорупційним досягненням поки що є запровадження системи електронних торгів «PROZORRO» та онлайн-платформи громадського контролю за публічними закупівлями «DOZORRO». Так, запуск системи «PROZORRO» дозволив усунути низку корупційних ризиків на тендерному етапі публічних закупівель, зокрема був повністю автоматизований процес розкриття пропозицій, що фактично унеможливив махінації щодо підміни тендерних пропозицій учасників, як це відбувалося під час «паперових торгів» [1, с. 13]. Ця система забезпечила прозорість усього тендерного процесу та об'єктивну оцінку тендерних заявок, а також створила відкриті процедури прийняття рішень. За даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі система публічних закупівель «PROZORRO» заощадила державі 86 млрд грн [2].

В цей же час, важливе значення у сфері запобігання корупції під час публічних закупівель має також онлайн-платформа «DOZORRO». Ця платформа не тільки приймає відгуки про конкретні порушення тендерних процедур, але й має власні аналітичні цифрові інструменти, які дозволяють виявляти корупційні ризики. З 01 листопада 2019 р. у роботу цих інструментів була підключена штучна нейрона мережа, яка почала самостійно визначати ймовірність корупційних ризиків у закупівлях та надсилати їх на опрацювання відповідним громадським організаціям групи «DOZORRO». Менеджер продукту DOZORRO Андрій Кучеренко поділився результатами бета-тесту: завдяки роботі алгоритму вдалося визначити на 26 % більше тендерів з необґрунтованим вибором переможця, на 37 % – з безпідставною дискваліфікацією, на 298 % – зі змовою учасників [3].

Також новообраний уряд анонсував переведення від 1 жовтня 2019 р. всіх держаних органів на електронний документообіг [4].

Хоча це рішення є поспішним, адже навряд чи воно зможе бути реалізовано у встановлений термін, але у випадку його реалізації відбудеться суттєве зменшення так званої «побутової» корупції.

Окрім цього, Державна митна служба до кінця 2019 року завершить IT-аудит та підготує стратегію щодо цифрової трансформації [5]. У випадку її запровадження підвищиться ефективність та прозорість у діяльності органів митної служби, а також відбудеться зменшення кількості корупційних ризиків під час здійснення митних процедур.

Підсумовуючи вищенаведене, слід констатувати, що IT реально допомагають у справі протидії корупції. Застосування успішних програмних продуктів дозволило наразі значно скоротити обсяги корупції в окремих сферах публічного управління. Необхідно також позитивно оцінити запропонований президентом і урядом процес «діджиталізації» країни з точки зору протидії корупції. В цей же час, треба пам'ятати про відповідні ризики пов'язані з переходом в інформаційне суспільство, зокрема про кіберзлочинність та інші посягання на об'єкти критичної інформаційної інфраструктури.

Список бібліографічних посилань

1. Публічні закупівлі: час трансформації. Типові порушення. // Центр протидії корупції : сайт. URL: https://antac.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/3_Typovi-porushennya.pdf (дата звернення: 27.09.2019).
2. Система Prozorro дозволила державі зекономити майже 90 млрд гривень, – МЕРТ // РБК-Україна : сайт. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/sistema-prozorro-pozvolila-gosudarstvu-sekonomit-1564759002.html> (дата звернення: 27.09.2019).
3. Як штучний інтелект DOZORRO моніторить закупівлі // DOZORRO : сайт. URL: <https://dozorro.org/blog/yak-shtuchnij-intelekt-dozorro-monitorit-zakupivli> (дата звернення: 27.09.2019).
4. Уряд остаточно запровадив електронний обмін документами // Урядовий портал : офіц. веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-ostatochno-zaprovadiv-elektronnij-obmin-dokumentami> (дата звернення: 27.09.2019).
5. IT-аудит митниці завершать до кінця року – Нефьодов // Укрінформ : сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2784193-itaudit-mitnici-zaversit-do-kinca-roku-nefodov.html> (дата звернення: 27.09.2019).

Одержано 01.10.2019